

KODE ETIKOA

Aplikagarritasuna

Kode Etiko hau UDARREGI IKASTOLA IKEn —aurrerantzean, Kooperatiba— aplikatuko da, eta hartako langile, zuzendari eta gobernu-organoetako kide guztiak (beste hirugarren batzuk, boluntarioak, praktikaldian dauden ikasleak eta abar) lotetsiko ditu, baita plantillan sartuta ez dauden langile edo laguntzaile guztiak ere.

Kooperatibaren administrazio-organoak babesten du kode hau, eta Betearazpen Batzordeak du betetzen dela gainbegiratzearen ardura, horretarako sortua baita. Kooperatibari zerbitzuak ematen dizkieten enpresa edo pertsona azpikontratatuerei ere betetzeko eskatuko zaie, kontratu bidez.

Helburua

Kooperatibaren asmoa da langile guztien jokabidea legearen araberakoa izatea, profesionala, etikoa eta arduratsua, beharrezkoa baita gure izen ona eta sinesgarritasuna ez galtzeko eta indartzeko, gure balio-katean parte hartzen duten edo eragiten duten interes-talde guztien aurrean —ikasleak, langileak, hornitzaileak, negozio-eredua garatzen dugun sozietateak eta bazkideak—.

Onespen eta zabalkundea

Kode Etikoa Artezkaritza Batzordeak eta Zuzendaritza Taldeak onetsi dute, 2024ko ekainaren 19an. Zabalkundeari dagokionez, langilegoak ekainaren 20an jaso zuen Compliance informazioa emailaz eta ondoren Kode Etikoa idatziz onartu zutelarik.

Kooperatiban sartzen diren langile berriek kode hau jasoko dute beren lan-kontratuaren eranskin gisa, eta sartu aurretik, berriaz onartu beharko dute.

Kooperatibaren Kode Etikoa eta bere aurkako urraketak salatzeako kanalak, web orrian publikatu dira 2024ko ekainaren 20an, gainerako interes taldeen eskuragarri.

Printzipioak eta balioak

Kooperatibako kide guztiek ezagutu, errespetatu eta bete behar dituzte printzipio hauei, eta bere jarduera guztietan barneratu eta islatu behar dituzte. Kooperatibako kode etikoak printzipio hauek dituzte oinarri:

- Legezketasuna: enpresaren eta langileen arteko legezko harremanak lege-aginduak betez gauzatu behar dira.
- Errespetu, ekitate eta duintasun erabatekoa, langile, laguntzaile, bazkide, hornitzaile, lehiakide eta Kooperatibari lotutako gainerako hirugarrenetikiko tratuan.
- Gardentasuna, objektibotasuna eta profesionaltasuna, jarduera guztien garapenean eta interes-taldeen harremanetan.
- Intimitatea, datuen babesa eta isilpeko informazioa.
- Osasunarekiko, segurtasunarekiko eta ingurumenarekiko konpromisoa.

Kooperatibako langile eta laguntzaile guztiek ezagutu eta errespetatu behar dituzte **printzipio** horiek, eta barneratu eta beren jarduera guztietan islatu behar dituzte.

1. Legezketasuna: legea eta barne-araudia zorrotz betetzea

Legea obeditu eta bete behar da, baita Kooperatibako barne-araudia ere. Ez da legez kanpoko jardunbiderik onartzen, ezta araudiaren ez-betetzerik ere; beraz, egoera horietakoren bat hautematen bada, berorren berri eman beharko da, behar bezala.

Indarrean diren **prozedurak eta politikak** bete beharko dira, eta, aldaketa- edo hobekuntza-beharrik identifikatuz gero, dagokion arduradunari proposatu ahal izango zaizkio.

Langile edo hirugarren batek legez kanpoko jarduera, arau-hauste edo araudiaren ez-betetze bat salatzen badu, ez da haren aurkako inolako errepresaliarik onartuko.

2. **Errespetu, ekitate eta duintasun erabatekoa, langile, laguntzaile, bazkide, hornitzaile, lehiakide eta Kooperatibari lotutako gainerako hirugarrenekiko tratuan**

Kooperatibaren eta bere langileen jardueretan erabat eta etengabe errespetatuko dira Giza Eskubideen Adierazpen Unibertsalean jasotako giza eskubideak eta askatasun publikoak.

Kooperatibako kideek errespetuz, profesionalki eta adeitasunez tratatu behar dute elkar, lan-giro atsegina eta segurua sortzeko, pertsonak beren onena ematera animatzeko eta gizarte-giro egokia eta errespetuzko bizikidetzan lortzen laguntzeko. Orobat, errespetuan eta lankidetzan oinarrituko dira Kooperatibako kideen eta hornitzaile, kontratista, bazkide komertzial edo kanpoko laguntzaileen arteko harremanak.

Lankidetzan eta talde-lana ezinbestekoak dira Kooperatibak bere helburuak lor ditzan eta ahalik eta ondoen aprobeitza ditzan erakundearen gaitasunak, baliabideak, ezagutzak, trebetasunak eta esperientzia. Beraz, erakundeak lankidetzan eta talde-lana bultzatu, ahalbidetu eta sustatzen ditu, edozein dela ere jardueraren area funtzionala.

Ez da onartuko Kooperatibako langileen edo harekin lotutako hirugarrenen kontrako jokabide iraingarriak, larderiazkoak, diskriminatzaileak, maltzurrik, umiliagarriak, mespretxuzkoak, jazarpenazkoak eta abar. Horrelako jokabiderik hautemanen gero, salatu egingo da. Gizabanako eta entitate guztiak diskriminaziorik gabe eta objektibotasunez tratatuko dira, eta debekatuta dago haiei inor informazio pribilegiatua eta mesede-tratua ematea.

3. **Hautaketa, sustapena eta ebaluazioa**

Kooperatibak trebetasun- eta gaitasun-irizpide objektiboak ezarriko ditu langileak hautatu eta sustatzeko.

Hautaketarekin eta sustapenarekin lotutako erabakiak merezimenduan egongo dira oinarrituta, baita baldintza eta balorazio objektibo eta gardenetan ere. Langileek ezagutu egin beharko dituzte garapen eta aurrerapen profesionalerako erabiltzen diren metodologia eta prozedura.

Kooperatibak konpromisoa hartzen du beharrezko bitartekoak jartzeko, bere pertsonen ikasten eta

prestatzen nahiz ezagutzak eta gaitasunak eguneratzen laguntzeko, beren karrera profesionalean aurrera egin dezaten, eta ahalik eta balio-ekarpenik handiena egin dezaten, bezeroen, kontsumitzaileen eta, oro har, gizartearen mesedetan.

4. **Gardentasuna, objektibotasuna eta profesionaltasuna, jarduera guztien garapenean eta interes-taldeekiko harremanetan**

Kooperatibak, bere langileek, laguntzaileek, zuzendariak eta administrazio-organoetako kideek **etikan, zintzotasunean, profesionaltasunean eta gardentasunean** oinarrituko dituzte beren arteko harremanak zein hirugarrenekikoak.

5. **Finantza-informazioaren fidagarritasuna**

Ezin dira faltsutu, ezkutatu edo simulatu kontabilitateko datuak, idazpenak eta eragiketak, eta ezin da kontabilitate bikoitza izan, helburua bada ordainketak ez egitea edo legez kanpoko mozkinak lortzea, Ogasun Publikoaren edo Gizarte Segurantzaren kaltetan.

Kontratutako eragiketak **zehatz-mehatz eta zorrotz** kontabilizatuko dira, eta irizpide bera erabiliko da eskutatako artxibo eta erregistroekin. Kontabilitatearen ardura duten langileek Kooperatibaren ondarearen eta finantza-egoeraren irudi fidela hartu behar dute aintzat, kontabilitate-informazioa egitean.

Une oro egokitzat jotzen diren **barne-kontrolak eta kudeaketa-sistemak** ezarriko dira, finantza-informazioaren fidagarritasuna eta erakundearen erregistroen zehaztasuna bermatzeko.

6. **Lehiakideekiko harremanak**

Lehia legitimoa eta zintzoa egingo da, lehiakideak diren gizabanako edo erakundeei inolako kalterik egin gabe. Debekatuta dago lehia desleialaren jardunbide oro, eta aktiboki zainduko da Kooperatibak bere jarduerak egiten dituen herrialdeetan lehia defendatzeko aplikagarriak diren legeak betetzen direla.

7. Hornitzaileekiko harremanak

Kooperatibako langileek harreman etikoa, legezkoa eta errespetuzkoa izango dute ondasunen eta zerbitzuen hornitzaileekin.

Kooperatibarentzat lan egiten duten hornitzaileek konpromisoa hartu beharko dute, kontratatuta dituzten langile guztien giza eskubideak eta lan-eskubideak errespetatzeko.

Erosketa- eta hornikuntza-jarduera orotan, zorrotz beteko dira konpainian indarrean diren arauak eta prozedurak. Esparru horretan hartutako erabaki guztiak onetsi egin behar dira; hau da, justifikagarriak, frogagarriak eta egiaztagarriak izan beharko dute, hirugarrenek edo Kooperatibako kontrol-departamentuek berrikusten badituzte.

Kooperatibako langileak behartuta daude konpainiak bere hornikuntza-katearen inguruan ezarritako baldintzei buruzko informazio komertzialki sentikorra babestera.

Kooperatibako langileek ezin dute oparirik, hobaririk, mesederik edo ordainik eskaini, eman, eskatu edo onartu, edozein dela ere haien izaera, ez zuzenean ez zeharka, ez eskudirutan, ez gauzatan, baldin eta eragina izan badezakete beren karguaren eginkizunekin zerikusia duten erabakiak hartzeko prozesuan. Oparirik edo hobaririk jaso bada, itzuli egin beharko da; eta, itzuli ezin bada,

Giza Baliabideen departamentuari emango zaio, interes sozialeko helburuetarako erabil dezan. Gainera, departamentu horrek jokabide hori izan duten konpainia guztien artxibo bat sortuko du.

Salbuespen gisa, opariak ematea eta onartzea baimenduko da, inguruabar hauek aldi berean gertatzen direnean:

- Balio ekonomiko oso txikia edo sinbolikoa izatea.
- Kortesiazo opariak edo publizitate-opariak izatea.
- Legeak edo oro har onartuta dauden merkataritza-jarduerak debekatuta ez egotea.

Kooperatibari eskainitako bidaiak, hitzaldiak, azoketara joateko aukera eta abar onartuko dira, baldin eta Kooperatibarekin merkataritza-harremana ezartzea edo hobetzea bada helburua, langile jakin bati ez bazaizkio zuzenean ematen eta, betiere, alde zuzenetik onartzeko baimena ematen bada (*).

8. Bezeroekiko harremanak

Merkataritza-jarduerak garatzean, Kooperatibako langileek estandar objektiboetan oinarrituta sustatuko dituzte konpainiaren produktuak, haien baldintzak eta ezaugarriak faltsutu gabe. Sustapen-jarduerak argi eta garbi egingo dira, bezeroei edo hirugarrenei nahastea eragin diezaikeen informazio faltsurik eta engainagarrikerik eman gabe.

Kooperatibak marketin arduratsuaren irizpideen arabera egiten ditu sustapen- eta salmenta-ekintzak.

Kooperatibak uneoro bermatu behar du bezeroen datuak isilpean eta babestuta gordeko direla. Kooperatibako langile guztiek bete behar dituzte indarreko legerian eta barne-araudian datu pertsonalei buruz ezarritako segurtasun-prozedurak. Ez zaie oparirik, gonbidapenik, hobaririk, zerbitzurik edo mesederik eskainiko ezein gizabanako edo erakunderi, baldin eta eragina izan badezakete haien merkataritza-harremanen edo harreman profesionalen objektibotasunean eta/edo inpartzialtasunean, Kooperatibaren eta haren inguruaren aldeko konpromiso bat edo mesede bat itzultzeko beharra sortzen badu, eta/edo iruzurra, legezkotasunik eza, jardunbide ez-etikoak edo hirugarrenentzako kaltea ekartzen badute.

Bezeroekiko harreman guztietan gardentasun-, objektibotasun- eta profesionaltasun-baldintzak betetze aldera, Kooperatibak **Babesletza-, laguntza- eta lankidetzaren politika** bat du, baita **Ustelkeriaren aurkako politika** ere, eta langile, zuzendari eta administrazio-organoetako kide guztiek nahitaez bete behar dituzte.

9. Agintariei laguntza ematea

Kooperatibak (erakunde gisa) eta bertako langile, zuzendari eta administrazio-organoetako kide guztiek **laguntza emango diete** —behar bezala eta arduraz— **agintariei**, justiziariei, erakunde publiko arautzaileei eta gainerako erakunde publikoei, eragozpenik eta trabarik jarri gabe, eta okerrik edo ez-egiterik sortu gabe. Gainera, dituzten harreman guztietan lana erraztuko diete, eta beharrezko eta/edo nahitaezko informazio guztiaren berri emango diete.

10. **Interes-gatazkak**

Interes-gatazkak saihesteko, langileek, laguntzaileek, zuzendariek eta Kooperatibako administrazio-organoetako kideek ez dute interes ekonomikorik edo inolako interesik izango, eta ez dute jarduerarik egingo, Kooperatibarekin zerikusia duten enpresa edo erakundeekin. Halakorik gertatuz gero, **Zuzendaritzari jakinarazi** behar zaio, lege-aholkulariarekin batera ebaluatu eta, egoki iritiz gero, beharrezko neurriak har ditzan.

Debekatuta dago gizabanako batek, Kooperatiban duen posizioaz baliatuta, Kooperatibaren baliabideak, botereak, influentzia edo gainerako erraztasunak erabiltzea, bere onurarako edo bere ingurune hurbileko norbaiten onurarako. Halaber, guztiz debekatuta dago gizabanako edo erakunde batek Kooperatibaren izenean edo kontura jardutea, aldez aurretik baimena lortu gabe, eta Kooperatibaren izena, bitartekoak, hirugarrenetikiko harremanak, posizioa edo influentzia erabiltzea, bere mesedetan edo bere ingurune hurbileko norbaiten mesedetan.

11. Sare sozialak

Kooperatibako pertsonen sare sozialak erabiltzean Kode Etiko honetako arauak errespetatu beharko dira eta zuhurtasun eta leialtasun instituzionalaren printzipio jarraituko zaie. Kooperatibako inork ezin izango ditu erabili kooperatibak sare sozialetan (kontu ofizialak) dituen baliabidea, esleitu zaion helbururako ez bada; beraz, ezin izango du isuri honen bidez iritzi pertsonalik bat ez datorrena kooperatibako jarrera ofizialarekin.

Era berean, enpresa- edo erakunde-gaiei buruz kooperatibako pertsonen egiten dituzten barne-komunikazioetan, dela e-mail-en bidez, dela edozein modutan, ez dute balorazio pertsonalik egingo, datu objektiboak islatuko dituzte eta kooperatibaren interes orokorrak babesten saiatuko dira.

Kooperatibako pertsonen sare sozialak partikular gisa erabiltzen dituztenean, ez dute kooperatibaren ordezkartza ofizialik esleitu, aplikatu beharreko legezko arauak errespetatu beharko dituzte eta kontuan hartu beharko dute, nahiz eta partikular gisa erabiltzen ari diren, beren iritziek edo iruzkinak kalte egin diezaioketela kooperatibaren irudiari. Ondorioz, web guneen edo sare sozialen erabilera pertsonalak ez du inoiz oztopatu behar haien lana, funtzio edo eginkizuna.

12. Kooperatibaren aktiboak erabiltzea

Kooperatibak langileen esku jartzen ditu jarduera profesionalerako behar dituzten baliabideak (telefonoa, tableta, eramangarria, Internet-konexioa, posta elektronikoa, ibilgailuak, tresnak, laneko arropa eta abar). Hortaz, Kooperatibako langileek helburu profesionaletarako soilik erabiliko dituzte enpresaren baliabideak, eta egoki, arduraz eta efizientziaz.

Ilido horretan, Kooperatibako langileek ez dituzte, inola ere, konpainiak beren esku utzitako ekipamendu informatikoak honetarako erabiliko: legez kanpoko programak, aplikazioak edo edukiak instalatzeko edo deskargatzeko, konpainiaren arauak urratzen badituzte edo haren ospeari kalte egin badiezaiokete.

Langileek jakin behar dute Kooperatibako unitate eskudunek edo Kooperatibak izendatutako hirugarrenek gainbegiratu egin ditzaketela konpainiaren informazioaren teknologien sistema eta ekipamenduetan dauden dokumentuak eta datuak, beharrezkotzat jotzen denean eta indarrean diren araudian baimenduta dagoenean.

Gainera, Kooperatibako langileen ardura da instalazioak eta ekipamenduak egoera onean izatea, haien balio-bizitza luzatzeko eta istripuak saihesteko.

13. Intimitatea, datuen babesa eta isilpeko informazioa

Langileen eta laguntzaileen **intimitaterako** eskubidea errespetatuko da. Datu pertsonalen eskaerari eta tratamenduari dagokienez, Kooperatibaren ohiko jarduerarako eta aplikatu beharreko araudia unean-unean betetzeko ezinbestekoa den informazioa mugatuko dira.

Kooperatibak beharrezko neurriak hartuko ditu, dauzkan datu pertsonalen **konfidentzialtasuna** zaintzeko, eta datu horien tratamendua eta datuetan sartzeko, datuak zuzentzeko zein ezerezteko eta datuen aurka egiteko eskubideak arlo horretan indarrean dagoen legeriaren arabera gauzatzen direla bermatzeko. Kooperatibak konpromisoa hartzen du hirugarrenen **jabetza intelektual eta industrial**a babesteko.

Kooperatibaren jardueran, ezagutza eta informazio komertzialak sor daitezke, eta horien balioa

zuhurtzian datza, neurri handi batean. Kooperatibako langileek diskrezioz eta profesionaltasunez erabiliko dute eskura duten informazioa, eta isilpean gordeko dute beren lanaren edukia. Nolanahi ere, ez dituzte beren mesederako erabiliko beren jardueran lortutako informazioa, datuak edo dokumentuak.

14. Osasunarekiko, segurtasunarekiko eta ingurumenarekiko konpromisoa

Kooperatibak beharrezkoak diren jarduketa-planak ezarriko ditu bere jarduerarekin lotutako arriskuak behar bezala kudeatzeko eta arintzeko. Plan horiek aldian-aldian berrikusiko ditu, eta mantentzeko eta hobetzeko behar diren baliabideak jarriko.

Istripuak prebenitzea eta jardueraren garapenean segurtasuna bermatzea ezinbestekoak dira, Kooperatibaren jarduerarekin batera. Langileei eta laguntzaileei prestakuntza emango zaie, beren zereginak behar bezala bete ditzaten, eta, arlo guztietan, segurtasunari emango zaio lehentasuna. Halaber, segurtasun hori bermatzeko beharrezkoak diren baliabide guztiak emango zaizkie.

Kooperatibak **Lan-arriskuen prebentzio-plan** bat du, Kooperatibarentzat eta mendeko eta partaidetzako sozietateentzat, osasunarekin eta segurtasunarekin duen konpromisoa betez.

Kooperatibak baliabide naturalak errespetatuz gauzatuko du bere jarduna, eta ingurumenaren, biodibertsitatearen eta interes ekologiko, zientifiko edo kultural berezia duten espazioen kontserbazioa sustatuko du.

Zorrotz errespetatuko da ingurumenaren arloko legeria, eta prozesurik eta teknikarik egokienak erabiliko dira jardueraren arriskuak identifikatzeko, jarduerarekin lotutako ingurumen-alderdiak (hondakinak, isurtzeak, atmosferarako emisioak...) kontrolatzeko eta txikitzeko, eta zerbitzua ematean sortzen den ingurumen-erantzukizuna bere gain hartzeko.

SALAKETA KANALAK

Kode honetan jasotako jokabideak nahitaez bete beharrekoak dira eta ez-betetzeak salatu egingo dira. Kode hau bete ezean, indarrean den araudiaren arabera zigor eta isunak ezarri ahal izango dira, arau hauslearen gainerako erantzukizun penalak eskatzeko aukera baztertu gabe.

Kode etikoan aipatzen diren printzipio eta konpromisoen betetzearekin lotuta, partehartze eta salaketa kanalak antolatu dira.

Kanal hauek erabilgarri daude, alde batetik, kode etikoaren alor bat edo gehiagoren balizko ez betetzea erregistratzeko aukera izateko, eta baita ere, koopepatibak egindako Arrisku Penalen Autodiagnostikoan atzemandako delituzko jokabideak eta jokabide zantzuak salatzeke.

Kooperatibak behar bezala bermatuko du jasotako salaketaren edukia, inplikaturik dauden pertsonen konfidentzialtasuna, eta errepresaliarik ez egotea salaketa-egilearen aurka. Era berean, salaketa era anonimoan egiteko aukera emango du, beti ere, salatzaileak anonimotasunaren aldeko hautua egingo balu.

Kooperatiban talde independente bat sortuko da (Betearazpen Batzordea) Kode Etikoa aplikatzean sortzen diren gertakariak izapidetu eta ebazteko, baita egindako salaketak bideratzeko ere. Betearazteko Batzordeak ondoko kideek osatuko dute:

- Zuzendari orokorra
- Administrari Burua
- Prebentzio ordezkari bat
- Artezkaritza Batzordeko legezko ordezkaria den langilea

Betearazpen Batzordearen ordezkaria Zuzendari Orokorra izango da.

Izendapena eta kargu aldaketak ikasturte guztirako egingo dira irailak 1etik aurrera eta beti ere, urria amaitu baino lehen egingo den ikasturteko lehen bileran, eta bileraren aktan jasoko dira. Izendapen berria egin arte, aurreko ikasturtean izendatutako pertsonak Betearazpen Batzordeko kide izaten jarraituko dute.

Kode hau haustea edo ez betetzea eragiten duten jokabideen berri duten langile edo hirugarrenek, kanal hauek erabiliz egin dezakete salaketa:

- Mezu elektronikoak: compliance@udarregi.eus
- Kooperatibako Web orriko salaketa kanala eta galdetegia (www.udarregi.eus)

Salaketa bat jasotzen denean, organo betearazleak 7 egun baino lehen salatzaileari salaketa jaso izanaren agiria bidaliko dio, salketak ikertzeko prozedura abiaraziko da.